

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Identita dítěte jako materiální faktor při posuzování nejlepšího zájmu“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 11. září 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekutivnímu řádu)

Identita dítěte patří mezi klíčové, ale často opomíjené materiální faktory nejlepšího zájmu dítěte. Výbor OSN pro práva dítěte ve svém Obecném komentáři č. 14 výslovně stanoví, že identita není jen vedlejší okolností, nýbrž základním prvkem, bez něhož nelze spravedlivě posoudit dopady jakéhokoli rozhodnutí. V praxi se však pojem identity často zužuje pouze na jméno či rodný původ, aniž by byl zohledněn jeho širší rozměr – pohlaví, kulturní, náboženské a jazykové zakotvení, osobní přesvědčení či citová kontinuita dítěte.

Tento seminář proto přináší komplexní právní pohled na identitu dítěte jako samostatný hodnotící prvek při aplikaci testu nejlepšího zájmu. Ukazuje, jak se identita promítá do úvah o svěření dítěte do péče, do komunikace s rodiči, do rozhodování o osvojení, asistované reprodukci či do ochrany soukromí v online prostoru. Cílem je naučit pracovníky OSPOD, soudce, advokáty a další odborníky chápat identitu dítěte nikoli jako formalitu, ale jako živý rámec, který dává smysl všem ostatním faktorům zájmu dítěte.

Kurz se zaměřuje na právní podstatu pojmů „původ“ a „identita“, na způsob, jakým se tyto kategorie promítají do hmotného a procesního práva, a jak zajistit, aby rozhodnutí respektovala osobnostní kontinuitu dítěte. Výklad propojuje občanské a rodinné právo s judikaturou Ústavního soudu, Evropského soudu pro lidská práva a s mezinárodními doporučeními.

Zvláštní důraz je kladen na dokumentaci a psaní odůvodnění: jak ve spise srozumitelně a kontrolovatelně doložit, že identita dítěte byla skutečně vážena, jakým způsobem byla chráněna a jak byly zohledněny její materiální složky.

Na konci vzdělávacího programu bude absolvent schopen:

- vyložit pojem identity dítěte v právním smyslu a odlišit jej od pojmu původu
- chápat identitu jako materiální faktor při posuzování nejlepšího zájmu dítěte
- určit jednotlivé složky identity (pohlaví, jazyk, víra, kultura, vztahy, osobnost)
- rozlišit, kdy je zásah do identity dítěte přípustný a kdy nikoli
- vyhodnotit, jak identita ovlivňuje stabilitu prostředí a kontinuitu péče
- posuzovat právo dítěte znát svůj původ ve vztahu k právu na soukromí
- chránit identitu dítěte při sdílení informací se školou či zdravotnickými zařízeními
- vést rozhovor s dítětem o původu přiměřeně jeho věku a vyspělosti
- správně zdokumentovat názor dítěte a jeho porozumění
- zpracovat návrh a odůvodnění rozhodnutí reflektující identitu dítěte
- rozpoznat rizika sekundární újmy při zveřejnění údajů o původu
- uplatnit princip proporcionality při zásahu do identity dítěte
- využít restorativní a mediační přístupy k ochraně identity
- uplatnit ochranu osobnosti dítěte v občanskoprávní rovině
- orientovat se v aktuální české i mezinárodní judikatuře k tématu

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Pojem a právní význam identity dítěte

- Identita jako základní prvek osobnosti a lidské důstojnosti
- Zakotvení v Úmluvě o právech dítěte a obecném komentáři č. 14
- Rozlišení mezi identitou a původem
- Právní ochrana identity podle občanského zákoníku
- Význam identity při rozhodování o výchově a péči
- Materiální složky identity a jejich právní obsah
- Mezinárodní a vnitrostátní judikatura
- Etické rozměry zachování identity

2. Identita jako materiální faktor nejlepšího zájmu

- Význam materiálních kritérií v testu nejlepšího zájmu
- Vazba identity na stabilitu, kontinuitu a bezpečí dítěte
- Kdy může být identita faktorem rozhodujícím
- Jak dokumentovat vážení identity ve spise
- Přiměřenost zásahu a test racionality
- Role kulturního a jazykového kontextu
- Vyhodnocení rizika přetržení identity
- Nejčastější omyly v praxi

3. Původ dítěte a právo jej znát

- Rozsah práva znát svůj původ a jeho limity
- Osvojení, asistovaná reprodukce, náhradní mateřství

- Vyvažování práva na původ a práva na soukromí
- Role OSPOD a soudu při zjišťování původu
- Ochrana identity biologických i sociálních rodičů
- Procesní cesty k informacím o původu
- Záznam o postoji dítěte a rodičů
- Etika a prevence zneužití informací

4. Participace dítěte a právo být informováno

- Povinnost přiměřeného informování dítěte
- Jak mluvit s dítětem o původu a identitě
- Ověření porozumění a záznam rozhovoru
- Nesouhlas dítěte se sdílením informací
- Zajištění bezpečné osoby při rozhovoru
- Participace v řízení o původu nebo péči
- Ochrana soukromí a prevence manipulace
- Reflexe názoru dítěte v odůvodnění

5. Test proporcionality a vážení identity

- Zásada vhodnosti, potřebnosti a přiměřenosti
- Legitimní cíl zásahu do identity
- Konflikt identity s jinými složkami zájmu dítěte
- Vyhodnocení dopadů opatření na osobnostní vývoj
- Krátkodobý komfort vs. dlouhodobé prospívání
- Jak zapisovat jednotlivé kroky testu
- Dokumentační matice ve spise
- Odůvodnění rozhodnutí v duchu proporcionality

6. Identita dítěte v osvojení

- Stabilita rodiny a kontinuita původu
- Právo osvojence na informace o biologické rodině
- Postup při žádosti dítěte o informace
- Ochrana identity adoptivní rodiny
- Role kolizního opatrovníka
- Mediace mezi biologickými a osvojitelskými rodiči
- Zásady při informování podle věku dítěte
- Judikatura Ústavního soudu a ESLP

7. Asistovaná reprodukce a anonymita dárců

- Právní postavení dítěte z asistované reprodukce
- Vyvažování práva znát původ s ochranou dárců
- Možnosti sdílení informací se spisem
- Konflikt mezi rodiči o rozsahu sdílení
- Dopady na rodinné vztahy a důvěru
- Dokumentace souhlasů a nesouhlasů
- Ochrana soukromí a mediální aspekty
- Doporučení pro plán práce s rodinou

8. Škola, zdravotnictví a sdílení informací

- Kdo smí znát údaje o původu a identitě dítěte
- Ochrana citlivých údajů a GDPR v praxi
- Minimální informační standard vůči škole
- Zdravotnická dokumentace a rodičovský přístup
- Riziko neautorizovaného sdílení
- Prevence sekundární újmy ve školním kolektivu

- Vzorové formulace sdělení bez citlivých dat
- Odpovědnost institucí za ochranu identity

9. Když se identita stane spornou

- Kolize mezi rodiči o informování či původu
- Indikace kolizního opatrovnictví
- Dočasná opatření a zajištění důstojnosti dítěte
- Zneužití identity v rodičovském konfliktu
- Odmítnutí nezákonně získaného důkazu
- Revize a přehodnocení dočasných režimů
- Příprava spisu na přezkum
- Komunikační strategie vůči rodičům

10. Ochrana osobnosti a náhrada újmy

- Zásah do identity jako zásah do osobnosti
- Civilní obrana proti „vyzrazení“ původu
- Negatorní, zdržovací a satisfakční nároky
- Vyčíslení nemajetkové újmy
- Prevence sekundární viktimizace
- Kombinace ochranných a komunikačních opatření
- Vztah k přestupkové a trestní ochraně
- Judikatura a praktické příklady

11. Modelové situace a kazuistiky

- Dítě osvojenec žádá o informace o původu
- Rozpor rodičů o informování dítěte
- Únik informací o původu ve škole
- Mezinárodní prvek a kulturní identita
- Mediální zájem o případ dítěte
- Asistovaná reprodukce a konflikt hodnot
- Vzorové zápisy a kontrolní checklist identity
- Příklady přezkoumatelných odůvodnění

12. Diskuse a závěr školení